

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Број: К-По₂ бр.12/13
Дана 30.06.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ – Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија: Драгана Мирковића, председника већа, Мирјане Илић и Зоране Трајковић чланова већа, са записничарем Маром Секешан, у кривичном поступку према **опт. Неђељку Сивиљу и опт. Рајку Векићу**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТО бр. 3/12 од 06.08.2012. године, након одржаног главног и јавног претреса дана 30.06.2016. године, у присуству Заменика тужиоца за ратне злочине Снежане Станојковић, оптужених и њихових бранилаца адвоката Душана Јанићијевића, адвоката Милана Камперилића, донео је дана 30.06.2016 године, а дана 19.07.2016.године јавно објавио следећу

ПРЕСУДУ

ОПТ.НЕЂЕЉКО СОВИЉ, [REDACTED]

ОПТ.РАЈКО ВЕКИЋ, [REDACTED]

КРИВИ СУ

Што су:

за време немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине (БиХ) који се водио између Армије Р БиХ и војске Републике Српске, као припадници војске Републике Српске - Војна пошта 7463 Петровац, противно одредбама члана 3 тачка 1.а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, те члана 4 став 1 и 2 тачка а) Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба(Протокол II), дана 21.децембра 1992. године, у близини засеока Јазбине, извршили убиство једног цивилног лица, тако што су у јутарњим сатима, наоружани аутоматским пушкама, након што су на локалном путу Јазбине-Бјелај општина Босански Петровац, у шуми званој „Осоје“ сусрели цивилна лица оштећеног Мехмеда Хркића и [REDACTED], који су се том приликом враћали из посете комшији [REDACTED] чија се кућа налази у засеоку Јазбине, [REDACTED] наредили да настави кретање према својој кући, док су оштећеног Мехмеда Хркића задржали, како би наводно обавили разговор, након чега су Мехмеда Хркића повели око 500 метара дубље у шуму и испалили најмање три метка у његовом правцу, наневши му том приликом повреде десне бочне стране грудног коша, са вишеструким преломом другог и трећег ребра бочно десно са више коштаних одломака и вишеструки прелом десне надлактице у горњој трећини са више коштаних одломака од којих повреда је Мехмед Хркић преминуо на лицу места

- чиме су извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл.142. ст.1. КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Па их суд применом наведеног законског прописа и одредби чл. 3,5,33,38,41 КЗ СРЈ,

О С У Ђ У Ј Е

Опт. НЕЂЕЉКА СОВИЉА на казну затвора у трајању од 8 (осам) година

Опт. РАЈКА ВЕКИЋА на казну затвора у трајању од 8 (осам) година.

На основу члана 262 у вези члана 264 ЗКП-а, **ОБАВЕЗУЈУ СЕ** оптужени да накнаде трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини суд одлучити накнадно посебним решењем.

На основу члана 258 став 4 ЗКП-а, [REDACTED] се упућује да свој имовинско-правни захтев оствари у парници

Образложење

Тужилаштво за ратне злочине преузело је кривично гоњење по потврђеној оптужници Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ, број Т01 0 КТРЗ 0003658 од 28.10.2011. године и подигло оптужницу КТО бр. 3/12 од 06.08.2012. године, којом је оптуженим Неђељку Совиљу и Рајку Векићу стављено на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗЈ

У завршној речи дана 30.06.2016. године Заменик тужиоца за ратне злочине Снежана Станојковић је навела да у потпуности остаје при завршној речи са главног претреса од 11.03.2013. године, након анализе свих изведених доказа током поступка са сигурношћу је утврђено да су окривљени извршили кривично дело које им се ставља на терет. Имајући у виду да је првостепена пресуда укинута и због мотива извршења кривичног дела суд је током поступка утврдио да је Зоран Шкорић заробљен 12.12.1992. године, а размењен 19.12.1992. године и сахрањен 20.12.1992. године и да су окривљени у то време били на одмору и да су били у месту Бјелај. Такође суд треба да прихвати исказе [REDACTED] [REDACTED] које су дали и при предходном испитивању, јер није дошло до битних разлика изнетих раније. [REDACTED] није имао мотив да убије Мехмеда Хркића јер су били у добрим односима, а и исти није имао оружје при себи што потврђује сведок [REDACTED]. Предложила је да оптужени буду оглашени кривим и кажњени по закону, из уз оцену свих олакшавајућих и отежавајућих околности од значаја за одмеравање казне предложила да се оптуженим изрекне казна затвора у трајању од 10 година.

ОДБРАНЕ ОПТУЖЕНИХ

Оптужени Неђељко Совиљ износећи своју одбрану остаје при свему што је изнео на ранијим саслушањима. Не признаје извршење кривичног дела и наводи да није истина то што му се оптужницом ставља

на терет. Рајко Векић је његов брат од ујака. Критичног дана је дошао у јутарњима сатима, код њега у заселак [REDACTED], који је од његове куће удаљен око 2 километра. Дошао је у јутарњим сатима, седели су заједно и попили кафу. Затим је сачекао да се Рајко спреми, па да заједно пођу на фронт. Иначе њих двојица су све време рата провели на фронту. Непрекидно су на линији фронта боравили око месец дана, да би се након сваких месец дана враћали кући на дан-два, да се одморе, оперу одећу, спреме храну, након чега би се поново враћали. Баш у том периоду када су са дводневног одмора пошли на фронт десио се критични догађај. Након што се Рајко Векић спремио и спаковао ствари, кренули су ка његовој кући. Обојица су имали ранац и аутоматске пушке.

На путу до његове куће, на удаљености око километар срели су [REDACTED] и Мехмеда Хркића, који су ишли заједно, један поред другог, њима у сусрет. Место сусрета је било на око 2 километра од засеока Цимеш у које су се њих двојица упутили и у којем он живи. Место сусрета је било удаљено од куће [REDACTED] 500 до 800 метара. Поздравили су се, нису се задржавали, само су пожелели добар дан једни другима и свако је продужио својим путем. Након растанка нису чули никакав пуцањ. Сећа се да је [REDACTED] имао полуаутоматску пушку „паповку“. Не сећа се датума када су се срели, зна само да је било јутро, зима и суво време. Хркић и [REDACTED] су причали међусобно, али није знао какав су однос имали њих двоје. Након сусрета са Рајком је стигао кући, а отац [REDACTED] је заклао јагње, ту су ноћили и ујутру су отишли на зборно место где су чекали аутобус за одлазак на прву линију. За погибију Мехмеда Хркића чули су након месец дана, када су се вратили са фронта кући да се одморе и када су им комшије испричале да је тог дана када се десио критични догађај, [REDACTED] био са Мехмедом Хркићем. Није се по селу причало ко је убио Мехмеда Хркића.

Познавали су Мехмеда Хркића и нису са њим никад имали конфликте. Хркићев рођени брат [REDACTED] је са њима био на фронту. Они су се са [REDACTED] виђали и касније, али никад нису сазнали ко је Мехмеда убио. Он и Рајко су повезали да се то десило тог дана када су их срели и да зато [REDACTED] оптужује њих двојицу. Познавао је [REDACTED] од раније, били су у добрим односима, али се са њим није никада дружио, јер нису били генерација. После овог сусрета се [REDACTED] никада није срео. Мисли да је [REDACTED] свалио кривицу на њега и Рајка јер они сад живе у Србији, а он је остао у Босни, или зато што су се срели тог дана, а можда га је неко и платио да овако сведочи.

Након Дејтонског споразума избегли су у Србију. Током 1997. године поднели су захтев властима у Босни да им се обнови ратом порушена кућа али им је захтев одбијен и како нису имали где да живе онда се цела породица иселила за стално. Током 1995. године Срби су протерани са подручја општине Босански Петровац, па тако и они. Акцију

муслиманско-хрватских снага су дочекали на линији фронта тако да се кући нису никад више вратили. Прво су били смештени у Дервенти па онда су дошли за Србију и Челарево. До данашњег дана само се један мали број Срба вратио у Босански Петровац, углавном старијих људи.

Није тачно што је изјавио сведок [REDACTED] да то јутро није био наоружан. Можда оружје није имао код Јелке кући, али зна да је имао пушку о рамену, када су се срели на путу. Оружје је сигурно код себе имао [REDACTED] јер је тада свако носио оружје, а поготово [REDACTED] јер је давао сеоске страже и дежурао по ноћи. Није тачно што каже [REDACTED] да су му они рекли да настави ка својој кући, а њих двојица задржали Хркића.

Није тачно да су два сата након што су се срели у шуми дошли до куће [REDACTED] и рекли му да су убили Мехмеда и запретили му да о овоме ћути. Не зна где је пронађено тело Мехмеда Хркића. Са [REDACTED] никада није причао о овом догађају. Није било приче око тога ко га је убио. Није причао са [REDACTED] и [REDACTED] на ову тему.

Познавао је покојног Шкорић Зорана, ишли су заједно у основну школу из истог су села. Били су и на положају заједно и припадали су пешадији. Шкорић Зоран је погинуо 1993. године, али није био на сахрани

У завршној речи бранилац окривљеног Неђељка Совиља адв. Душан Јањићијевић изјавио је да сматра да није доказана кривична одговорност како окривљеног Неђељка Совиља, тако и окривљеног Рајка Векића, те да се у доказаним радњама извршења оптужених не стичу елементи кривичног дела које им се ставља на терет. Изјаве окривљених које су дали у овом поступку нису мењане, што указује да нису лагали. Не постоји нити један доказ који указује да су окривљени починили кривично дело које им се оптужницом ставља на терет, те предлаже да их суд ослободи од кривичне одговорности.

У завршној речи окривљени Неђељко Совиљ је навео да се придружује завршној речи свога браниоца и сматра да током поступка није доказана његова кривица.

Оптужени Рајко Векић је изјавио да не признаје извршење кривичног дела које му се ставља на терет и да остаје при свему што је изнео на ранијим саслушањима током поступка. У својој одбрани је навео да је дан пре него што су требали да оду на линију фронта код њега дошао Неђељко Совиљ. Имали су навику да некад пре одласка на фронт спавају код њега, а некад код Неђељка, у зависности шта од хране треба припремити. У јутарњим сатима тог дана Неђељко је дошао код њега. Попили су кафу, а затим је спаковао храну, цигарете и кафу, јер је исхрана на фронту била слаба. Затим су отишли код Неђељка да спакују још

ствари и да преспавају. Теча [REDACTED], Неђељков отац је заклао и испекао јагње. Сутра ујутру су кренули на зборно место код цркве у Бјелају.

На путу према Неђељку, у шуми Осоје су срели [REDACTED] и Мехмеда Хркића. Он и Неђељко су ишли попреко кроз шуму, а ова двојица узбрдо, према кући [REDACTED]. Мехмед Хркић и [REDACTED] су ишли пријатељски, један поред другог. Није изгледало као да га [REDACTED] спроводи. Хркић није био везан, а [REDACTED] је са собом имао „паповку“, коју је држао о рамену. Сви су тада носили оружје јер је било ратно време. Мехмед Хркић није носио оружје. [REDACTED] му ништа није причао да ли негде Мехмеда спроводи, води или тако нешто. Кад су се срели само су се поздравили и отишли су. Ништа нису међусобно причали. Није чуо ни пуцањ, ни повике Мехмеда Хркића, након тога. На себи су он и Неђељко имали војну јакну, зелене боје која је у војсци ЈНА коришћена за излазак. [REDACTED] и Хркић су били у цивилу. Он и Неђељко су имали аутоматске пушке „Калашњиков“, као уосталом и сви војници са фронта. Не сећа се да ли је његова пушка имала преклапајући кундак.

На око километар од овог места сусрета је кућа пок. [REDACTED]. Касније је чуо да је тело Мехмеда Хркића нађено на неколико стотина метара од куће [REDACTED], у правцу куда су [REDACTED] и пок. Хркић ишли. Са [REDACTED] се нису видели од када су избегли 1995. године.

Пре овог догађаја је са [REDACTED] био у добрим односима. Размишљао је зашто их [REDACTED] оптужује и дошао до закључка да како су они једини прошли поред њих двојице тога дана, оптужује њих. Да је на пример неко други прошао поред њих оптужио би вероватно те друге.

Није тачно да су их Неђељко Совиљ и он пресрели и [REDACTED] наредили да иде. Није тачно да су дошли код [REDACTED] после и рекли му да су убили Мехмеда.

Са [REDACTED] нису никада разговарали о убиству Мехмеда Хркића. Не зна у каквим су односима били [REDACTED] и Мехмед Хркић. Мехмеда су од раније знали. Са Мехмедовим братом [REDACTED] и сином, Мехмедовим синовцем, су били заједно на ратишту. Нису имали ништа против њега.

Сазнали су од својих комшија из Бјелајског Ваганца, [REDACTED], да је Мехмед Хркић убијен када им се смена на фронту завршила. Тада нису били присутни Хркићев брат [REDACTED] и Хркићев братанац, који су са [REDACTED] дошли заједно у смену.

У међувремену им није било познато да ли је Мехмед Хркић био ухапшен или заробљен. [REDACTED] је имао радну обавезу при ТО. Он и Неђељко су били у резервном саставу ЈНА. Хркић Мехмед је живео у Бјелају, али нису знали где му је кућа била.

Након Дејтонског споразума сви Срби из Петровачке општине су протерани па тако и они. Сви становници општине су смештени у Дервенти, а након тога многи од њих су дошли у Челарево и ту се у међувремену скућили. Током 1997. године његов отац је поднео захтев за обнову куће да би се вратио, али Босанска власт му није одобрила обнову. Касније је тако оштећену кућу продао муслиманима. Колико му је познато нису се у њиховом крају током рата дешавала убиства попут убиства Мехмеда Хркића. Тај догађај је био изузетак. Муслимани су пре рата већином живели у селу Бјелај. У децембру 1992. године су већином живели у својим кућама.

[REDACTED] познаје, али он није у сродству са овом двојицом [REDACTED]. Зна да је био полицајац и да је радио са [REDACTED] који је после погинуо. Са [REDACTED] ништа нису разговарали пошто су сматрали да немају потребе, јер нису сумњали да би њега и Неђељка неко теретио за ово убиство. Приликом смене није видео [REDACTED], Мехмедовог брата, јер обично нова смена директно иде у ровове. Касније су он и Неђељко били заједно на линији фронта са [REDACTED], Мехмедовим братанцем. [REDACTED] их никада није оптуживао да су убили његовог стрица Мехмеда.

Познавао је покојног Шкорић Зорана, били су заједно на ратишту. Био је на одсуству кући када је Шкорић погинуо. Након акције у којој је погинуо Шкорић, отишао је на ратиште. Не може да се сети тачног датума кад је погинуо.

У завршној речи бранилац оптуженог Рајка Векића, адв.Милан Камперелић изјавио је да током поступка нису утврђене одлучне чињенице ко је извршилац убиства и какви су били његови мотиви да га почини. Како кривични поступак није дао одговоре на основна питања, отвара се потпуна сумња у чињенично утврђење које је постављено у оптужници, због чега сматра да се мора применити принцип *in dubio pro reo*, као претпоставка за правилно одлучивање, те сматра да је једина праведна одлука које суд може да донесе у овом поступку ослобађајућа пресуда.

У завршној речи оптужени Рајко Векић је навео да се придружује завршној речи свога браниоца и сматра да током поступка није доказана његова кривица.

ИЗВЕДЕНИ ДОКАЗИ

Суд је у доказном поступку, проверавајући наводе оптужнице и одбрану оптужених, извео доказе непосредним испитивањем сведока [REDACTED], извршио увид у извод из матичне књиге умрлих федерације Босне и Херцеговине - Унско-санског кантона, за Шкорић Зорана, који је издат 22.04.2016. године, број 0213-3135/16, општина Босански Петровац, редни број 1, за Бусије, у извод из матичне књиге умрлих, федерације Босне и Херцеговине - Унско-санског кантона, за Шкорић Зорана, који је издат 07.10.2013. године, достављен дана 19.10.2015. године од стране адвоката Јанићијевић Душана, те је на сагласан предлог странака извршио увид у Извештај начелника општине Босански Петровац број 02-835-36/15 од 03.12.2015. године, Записнике о испитивању судских вештака Милана Куњадића и др Душана Дуњића. од 27.01.2015. године, Записнике о испитивању сведока из предходног поступка и са главних претреса и то: сведока [REDACTED] затим сведока [REDACTED]

[REDACTED], Налаз и мишљење комисије вештака др Душана Дуњића и Милана Куњадића од 25.04.2014. године, Извод у матичне књиге умрлих Босне и Херцеговине, Федерација Босне и Херцеговине, Унско - Сански кантон, Општина Босански Петровац под редним бр.1 за 1993. годину и то за место Бусије, за Зорана Шкорића, а која је издата 07.10.2013. године, Записник о увиђају Основног суда у Петровцу Кри бр.12/92 од 21.12.1992. године, цртеж лица места убиства Мехмеда Хркића број 14-13/0297 од 06.03.1997.године Унско Санског Кантона, Министарства полиције ЦСБ – Бихаћ, Фотодокументацију убиства Мехмеда Хркића број 14-13/02-400/97 од 06.03.1997. године Унско Санског Кантона Министарства полиције ЦСБ Бихаћ, Цртеж лица места ексхумације Мехмеда Хркића број 30/97 од 18.04.1997. године Унско Санског Кантона Министарства полиције, ЦСБ Бихаћ, Оверену фотокопију записника о ексхумацији увиђају масовних и појединачних гробница на подручју општине Босански Петровац, број Кри.25/97 од 14.04.1997. године, Оверену фотокопију записника о извршењу и идентификацији и обдукцији лешева из масовних и појединачних гробница на подручју општине Босански Петровац број Кри. 25/97 од 18.04.1997. године, Обдукциони записник на име Мехмеда Хркића који је сачинио др Мешић Пашалић Семир од 28.05.1997. године, Извод из матичне књиге умрлих за Мехмеда Хркића издат од стране Општине Босански Петровац број 02-13-3-250/10 од 27.09.2010. године, Уверење о држављанству за Неђељка Совиља издат од стране Општине Босански Петровац број 02-13-4-1015/11 од 22.08.2011. године, Уверење о држављанству на име Рајка Векића издат од стране Општине Босански Петровац број 02-13-1016/11 од 22.08.2011. године, Допис о војној припадности за осм. Рајка Векића издат од стране Општине Босански Петровац број 02-835-48/12 од 13.10.2011. године, Извод из казнене евиденције за осм. Неђељка Совиља издат од стране ПС Босански

Петровац број 05-1/06-3-1-04-3-390/11 од 19.08.2011. године, Извод из казнене евиденције за Рајка Векића издат од стране ПС Босански Петровац број 05-1/06-3-1-04-3-390/11 од 19.08.2011. године.

ДОКАЗИ ПРИБАВЉЕНИ ПУТЕМ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Међународна правна помоћ од стране надлежних органа Републике Босне и Херцеговине је пружена током главног претреса. У конкретном случају су пружени општи видови правне помоћи као што су саслушање, односно испитивање сведока, затим дописа којим се сведоци позивају на главни претрес и достављање аката и материјала који су у вези са овим кривичним поступком. Наведене процесне радње су вршене у складу са одредбама Закона о потврђивању Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима потписаним 24.02.2005. године, а који је ступио на снагу 09.02.2006. године.

Приликом саслушања сведока замолним путем, сведоци су упозоравани на дужност казивања истине и последице давања лажног исказа, у смислу одредаба законодавства Републике Босне и Херцеговине, као и на своја права у поступку, што указује да су ти искази узети у складу са законодавством Републике Босне и Херцеговине - правом замољене стране и да нису у супротности ни са домаћим прописима.

С друге стране, у погледу сведока који су приступили на претрес, а претходно су дали изјаве пред судовима Републике Босне и Херцеговине у које су им и предочаване на претресу, суд је ове изјаве третирао као саставни део исказа сведока, који су били предмет оцене од стране већа.

НАДЛЕЖНОСТ СУДА

Одредбама чл. 3, 9 и 10 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине прописано је да је Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду надлежно за вођење поступка за кривична дела из чл. 2 овог Закона, која су извршена на територији бивше СФРЈ, без обзира на држављанство учиниоца или жртве, а ради се о кривичним делима против човечности и других добара заштићених међународним правом и тешким кршењима међународног хуманитарног права извршеним на територији бивше Југославије од 01.01.1991. године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Сходно томе, заснована је надлежност Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду за поступање у овом кривичном поступку.

ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКА ЗБИВАЊА У ОПШТИНИ БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ У ПЕРИОДУ ДЕЦЕМБРА МЕСЕЦА 1992 ГОДИНЕ, ФУНКЦИЈЕ И ДЕЛОВАЊЕ ОПТУЖЕНИХ

Општина Босански Петровац се налази на територији Босне и Херцеговине која је на почетку ратних сукоба између војске Републике Српске и припадника Армије БиХ припала под власт Републике Српске. Оптужени су били припадници Војске Републике Српске. Ову чињеницу оптужени нису спорили. Изјаве оптужених да су били припадници Војске републике Српске су у складу са изведеним материјалним доказом као што је допис о војној припадности за опт. Рајка Векића издат од стране општине Петровац број 02-835-48/12 од 13.10.2011. године, у којој је наведено да је оптужени Рајко Векић био припадник оружаних снага Војске РС у периоду од 12.05.1992. године до 14.09.1995. године, као и са изјавом сведока [REDACTED], [REDACTED] оптуженог Совиљ Неђељка и [REDACTED] оптуженог Векић Рајка који је изјавио да је његов син Неђељко Совиљ заједно са Рајком Векићем, био припадник Војске Републике Српске, да су све време рата били на ратишту, и да су у периоду када је Мехмед Хркић убијен оптужени били кући на дводневном одмору и спремали се да поново иду на фронт, које доказе је суд прихватио као јасне и међусобно сагласне.

ОЦЕНА ДОКАЗА

Суд је ценио одбране оптужених и нашао да су оне осмишљење у циљу избегавања кривичне одговорности. Одбране оптужених су међусобно сагласне и не разликују се међусобно у битним и одлучним чињеницама. Неспорно је током поступка утврђено да су оптужени били припадници Војске Републике Српске, што ни сами оптужени нису спорили. Одбрана је у овом делу у сагласности са осталим изведеним доказима и то пре свега са исказом сведока [REDACTED] и са дописом ВП у којем се утврђује да су оптужени Неђељко Совиљ и Рајко Векић били припадници Војске Републике Српске. Неспорно је утврђено да су се критичног дана у шуми Осоје окривљени срели са сада пок. Мехмедом Хркићем и [REDACTED], а што потврђују у својим одбранама сами окривљени и сведок [REDACTED].

Спорно је у одбранама окривљених да ли су након што су се поздравили са оштећеним и сведоком наставили пут ка кући окривљеног Неђејка Совиља, да нису задржали оштећеног и касније пуцали и убили истог, већ да је оштећени наставио пут са сведоком [REDACTED] који је по њиховом казивању имао пушку о рамену и да су након месец

дана када су завршили смену на фронту, чули су да је убијен Мехмед Хркић.

Суд није могао прихватити овако дате одбране окривљених јер је у супротности са исказом сведока [REDACTED] и [REDACTED] и другим изведеним доказима. Одбране окривљених су у супротности са исказом сведока [REDACTED] који је навео да није тачно да је критичног дана имао пушку нити било какво оружје, да су окривљени након што су се срели пок. Хркићу рекли да остане са њим јер имају нешто да га питају, а њему рекли да продужи даље. Он је отишао кући, а оптужени су након два сата дошли код њега кући и рекли му да су убили Мехмеда Хркића и да о томе не сме ником да говори.

Суд је прихватио овако дат исказ сведока јер га у току целог поступка није мењао у одлучним и битним чињеницама. Јасно и уверљиво је објаснио да је са пок. Мехмедом Хркићем био пријатељ још од пре рата, да је са њим заједно радио у предузећу и да су како каже „јели из исте торбе“. Даље сведок је јасно и недвосмислено изјавио да са собом није имао пушку, како то наводе оптужени, да није био на ратишту, нити у ТО. Током рата је радио као чувар у предузећу и једино оружје које је имао је био пиштољ који је задуживао у фирми и који је предавао следећем раднику након завршетка своје смене. Овакав исказ сведока [REDACTED] је суд прихватио јер је јасан, убедљив и јер је у складу са осталим изведеним доказима и то пре свега са исказом сведока [REDACTED] која је навела да [REDACTED] то јутро, када је од њене куће са пок. Хркићем кренуо са собом није имао оружје, односно да никада [REDACTED] није видела са оружјем, па тако ни то јутро. Изјавила је да обичај код њих у селу није био да људи носе оружје осим ако су ишли на фронт или се враћали са њега. Имајући у виду овако дат исказ сведока [REDACTED], оцена је суда да сведок [REDACTED] није имао оружје, па је стога суд прихватио његов исказ да је као чувар имао оружје, али да га је по завршетку радног времена остављао на радном месту.

Имајући у виду горе наведено суд није могао прихватити ни одбране окривљених у делу у коме наводе да је сведок [REDACTED] имао полуаутоматску пушку када су се срели и да могуће да је није имао у кући [REDACTED], већ да ју је вероватно сакрио у шуми да би убио Мехмеда Хркића јер је наводно хтео да се освети за смрт свог братанца, из разлога што оваква одбрана није логична и нема упоришта у изведеним доказима. Ово стога што сведок [REDACTED] није могао да зна да ће тог јутра код [REDACTED] бити Хркић јер из исказа сведока [REDACTED] произилази да је Мехмед Хркић вече пре убиства донео одлуку да остане код [REDACTED], о чему сведочи и сведок [REDACTED], супруга убијеног Мехмеда и сведок [REDACTED]. Из исказа сведока [REDACTED], а који је потврдила и сведок [REDACTED], суд је утврдио да је братанац [REDACTED] убијен шест месеци пре критичног догађаја. Да је сведок

█ хтео, како то окривљени у својим одбранама наводе, да се свети имао је времена и пре тога, а по оцени суда не би изабрао време и место да убије Хркића након што је са њим кренуо од куће █ где су га сви видели да су пошли заједно, када се срео са окривљенима, а нарочито се не би враћао и на само 200 метара од ограда имања убио Хркића. Чак је и окривљени Рајко Векић у својој одбрани изјавио да кад су срели █ и Мехмеда Хркића, да иду кроз шуму, да су ишли пријатељски и да није изгледало да га █ спроводи или нешто слично.

Супротно томе суд је имао у виду да су у периоду непосредно пре убиства оштећеног убијени заробљени борци Војске Републике Српске, да је по изјави сведока у то време дошло до освете и да је убијено више муслимана, да је дан пре критичног догађаја сахрањен Зоран Шкорић вршњак и саборац окривљених, да су се окривљени кретали ка кући █, да је оштећени пронађен мртав, како то у свом исказу наводи сведок █ у шуми Осоја повише Векића кућа, да се по казивању сведока █ кућа стрица Рајка Векића налази преко пута њихове куће. Све напред наведено доводи и у логичку везу исказ сведока █ да је оштећени, кога су водили окривљени, покушао да дозове њеног супруга и тражи помоћ, у тренутку када је видео да прилазе кући █, и да је тада убијен од стране окривљених.

Сведок █ је на поновљеном саслушању дана 06.2.2015. године изјавила да остаје при исказу који је раније дала са тим да није тачно да је њена свекрва изјавила да је Мехмет Хркић викао „пустите ме“ већ да ју је свекрва позвала док је била у подруму и рекла „снајка ,снајка онај кум Мехмед оно он виче“, након чега је и она сама чула још два пуцња и повике пок. Хркића “█ брата спашавај“ и „█ брата, густо ми је“, објашњавајући да је пок. Хркић мислио на њеног мужа █, сада покојног. Након тога су она и њена свекрва отишли ка пок. Мехмеду Хркићу чије тело је било поред грма на око 250 до 300 метара од њихове куће. Суд је прихватио овако дат исказ јер је у сагласности са осталим изведеним доказима и то пре свега материјалним доказима и то записником о увиђају Основног суда у Петровцу Кри. бр. 12/92 од 21.12.1992. године, овереном фотокопијом записника о есхумацији и увиђају масовних и појединачних гробница на подручју општине Босански Петровац број Кри 25/97 од 14.04.1997. године, овереном фотокопијом записника о извршеној идентификацији и обдукцији лешева из масовних и појединачних гробница на подручју општине Босански Петровац број Кри 25/97 од 18.04.1997. године, обдукционим записником који је сачинио др. Мешић Пашалић Семир од 28.05.1997. године, изводом из матичне књиге умрлих за Мехмеда Хркића издатог од стране општине Босански Петровац број 02-13-3-250/10 од 27.09.2010. године, са цртежом лица места убиства Мехмеда Хркића број 14-13/02/97 од 06.03.1997. године, фотодокументацијом убиства Мехмеда Хркића број 14-13/02-400/97 од 06.03.1997. године, цртежом лица места есхумације

Мехмеда Хркића број 30/97 од 18.04.1997. године, фотодокументацијом есхумације Мехмеда Хркића број 30/97 од 18.04.1997. године.

По оцени суда чак и да суд прихвати измењени исказ сведока да није чула да је оштећени викао “пустите ме“ остаје уверење суда да је оштећени у тренутку када је био у близини куће [REDACTED] био вођен од стране окривљених и покушао да дозове у помоћ и да се спасе дозивањем кума [REDACTED], јер је по оцени суда нелогично да би сведок [REDACTED] водио оштећеног пред кућу [REDACTED] из које је кренуо да би га ту убио. Да је био у присуству [REDACTED] сада покојни Хркић сигурно би поменуо да му прети [REDACTED], сведок, кога познаје и кога познају и [REDACTED] и са којим је недуго пре тога кренуо.

Ценећи овакав исказ сведока [REDACTED], а имајући у виду и исказ сведока [REDACTED], суд је утврдио да је на пок. Мехмеда Хркића пуцало више од једног лица, односно оптужени, имајући у виду напред наведене доказе

Суд је ценио и исказ [REDACTED], који је негирао да је било шта рекао сведоку [REDACTED] у односу на убиство Мехмета Хркића односно да је критичног дана чуо пуцањ и дозивање и да је касније видео окривљене да иду преко Главице, па је овакав исказ сведока оценио као неистинит. Ово стога што сведок Кулунџија у свом исказу потврђује да је тачно да је у критичном периоду био у Бјелају, да му је кућа на два километра од куће [REDACTED] да познаје окривљене јер је за време ратних сукоба био у истој војној јединици са њима, да је познавао убијеног Зорана Шкорића и да је био на његовој сахрани као и да зна да је у то време било пуцања. Имајући у виду напред наведено суд је исказ сведок [REDACTED] у овом делу прихватио без обзира што сведок [REDACTED] негира да је било шта рекао у вези убиства Хркића, јер сведок [REDACTED] у свом исказу износи чињенице и податке које је по оцени суда могао да сазна једино у разговору са сведоком [REDACTED]. Негирање сведока на главном претресу да је било шта рекао сведоку [REDACTED] у вези убиства Мехмеда Хркића суд је оценио као покушај да се умањи кривична одговорност окривљених са којим је сведок био у истој јединици за време немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине

Суд је имао у виду наводе из решења Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине Кж1 По2 5/13 од 4.11.2013. године да није постојао мотив да окривљени убију Мехмета Хркића јер не стоје наводи сведока [REDACTED] да су се окривљени свестили за смрт саборца Зорана Шкорића који је погинуо два дана раније, јер из МКУ коју су у жалби поднели браниоци произилази да је Зоран Шкорић погинуо 28.01.1993. године 40 дана након убиства Мехмета Хркића. Након допуне истраге утврђено је да је у МКУ коју су у жалби поднели браниоци

погрешно уписан датум смрти Зорана Шкорића односно да се из извода из матичне књиге умрлих БиХ Унско –сански кантон, Босански Петровац издатог 22.04.2016. године, за место Бусија под редним бројем 1 за 1993 годину за Шкорић Зорана, и овереног изворника из МКУ за место Бусија од 28.01.1993. године утврђује да је као дан смрти Зорана Шкорића уписан 12.12.1992. године, а да се датум 28.01.1993. године односи на потврду о смрти издате од Дома здравља Петровац. У извештај начелника општине Босански Петровац број 02-835-36/15 од 03.12.2015. године наводи се да је Шкорић Зоран био припадник ВП 7463 Петровац, заробљен 12.12.1992. године у реону Грабеж-Бихаћ и мртав размењен 20.12.1992. године, дакле један дан пре убиства покојног Мехмеда Хркића у време када су окривљени били у селу на одсуству, због чега је суд утврдио да је мотив код окривљених да убију Мехмеда Хркића несумњиво постојао.

Из напред наведених разлога суд је прихватио наводе сведока [REDACTED] да се по селу причало, да је у то време погинуо на ратишту Зоран Шкорић, вршњак оптужених, те да су оптужени на сахрани били љути због тога и да се оптуженима „у тој ватри“ како је сведок рекао, мислећи на освету свог вршњака и саборца, „десило да убију Мехмеда Хркића, јер им је било жао Шкорића који је погинуо дан два раније пре овог догађаја. Суд је прихватио овако дат исказ сведока [REDACTED] јер је у сагласности са исказима сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] који су навели да је у том периоду убијено доста Срба припадника Војске Републике Српске из Петровачког краја и да је због тога дошло до освете. Тако је сведок [REDACTED] у свом исказу појаснио догађаје који су уследили након погибије Срба, а то је да је након страдања Срба доста муслимана погинуло из освете, док су сведоци [REDACTED] и [REDACTED] изјавили да је у том периоду у њиховом крају убијено неколико лица муслиманске националности.

Суд је прихватио и наводе сведока [REDACTED] да су окривљени након два сата од када су се растали са сведоком дошли до његове куће и саопштили му да о томе не прича и да је сведок након тога отишао на лице места да се и сам увери да је Мехмет Хркић мртав. Ово стога што је овај исказ сведока потврђен исказом сведока [REDACTED] који је навео да је у току увиђаја, који је трајао два сата дошао [REDACTED] на лице места и да су након увиђаја отишли код [REDACTED]. Такође суд је имао у виду и време за које је [REDACTED] било потребно да обавести полицију и да иста дође до лица места, као и чињеницу да је иста о убиству Мехмета Хркића обавестила и стрину [REDACTED], па је по оцени суда логично да су окривљени, када су сазнали да ће полиција извршити увиђај на лице места, упозорили сведока да о томе што зна не говори .

У односу на околост настанка повреда код покојног Мехмеда Хркића као и да ли се на основу рана може утврдити да ли су настале рафалном паљбом суд је имао у виду налаз и мишљење комисије вештака професора др Душана Дуњића и дипл. физ. хемије Милан Куњадића као и њихове исказе приликом саслушања на главном претресу дана 27.12.2015. године да сваки закључак о врсти повреда и узроку смрти есхумираног и обдукованог леша под именом Хркић Мехмед са форензичког и балистичког стручног аспекта може се коментатисати само условно, односно немогуће је утврдити од чега су настали наведени преломи костију, и да си су они довели до узрока смрти. Вештак др. Душан Дуњић није искључио могућност да лице које има повреде леве надлактице па и другог и трећег ребра с десне стране могло да виче и да дозива. Такође вештак дипл. физ. хемије Милан Куњадић наводи да се на основу једног или два поготка не може тврдити да се ради о појединачној или рафалној паљби, да су наводи истражног судије да се ради о рафалној паљби лаички, као и да аутоматско оружје може да испаљује и појединачно и рафално .

Ценећи овакве наводе судских вештака суд је прихватио исказ сведока [REDACTED] да је чула појединачне пуцњеве као и да је Мехмед Хркић дозивао кума Плећаша, јер овакве наводе сведока не искључују ни судски вештаци наводећи да лице које има повреде леве надлактице па и другог и трећег ребра са десне стране могло да виче и да дозива у помоћ. Суд је прихватио наводе судског вештака Милана Куњадића да су наводи истражног судије у записнику о увиђају да се ради о рафалној паљби ради о лаичкој интерпретацији повреда оштећеног, да аутоматска пушка може да испаљује и појединачно и рафално, па су тиме потврђени и наводи сведока [REDACTED] да је чула појединачне пуцњеве, а што ни на који начин не искључује окривљене као извршиоце овог кривичног дела који су при себи имали аутоматске пушке, јер аутоматске пушке које су носили могу да испаљују рафално и појединачно.

Суд током поступка није био у могућности да прибави фотодокументацију са лица места јер иста није пронађена у Полицијској станици Босански Петровац, а што произилази из дописа заменика Главног кантоналног тужиоца Фелић Назифа од 11.03.2016. године. Међутим на основу заисника о увиђају и исказа сведока [REDACTED], [REDACTED], који су потврдили да је Мехмед Хркић пронађен са прострелним ранама грудног коша у непосредној близини куће [REDACTED] и да је касније по исказима сведока [REDACTED] сахрањен на локалном гробљу и да је њен син присуствовао есхумацији, по оцени суда не доводи у сумњу да се ради о оштећеном Мехмеду Хркићу који је касније есхумиран дана 18.04.1997. године, а дана 28.05.1997. године извршена обдукција, а што произилази из записник на име Мехмеда Хркића који је сачинио др [REDACTED].

Суд је ценио разлике које постоје у исказима између сведока [REDACTED] и [REDACTED] и то у односу на то кога је [REDACTED] прво видео када је дошао код [REDACTED], да ли су кренули по цигаре код њега, и када и да ли су разговарали о убиству Мехмеда са [REDACTED], па је имајући у виду да је прошло пуних осамнаест година од када су сведоци први пут испитани о овом догађају, да се ради о сведоцима који сада имају 75 и 68 година, не може се искључити могућност да у зависности од својих личних способности на исти начин памте све детаље и да се сећају свих догађаја, што ни у ком случају не значи да је исказ ових сведока у погледу битних радњи о којима сведочи непоуздан и неприхватљив као доказ, пошто се искази ова два сведока подударају у битним детаљима и чињеницама које су потврђене и другим изведеним доказима. Суд је такође имао у виду да је сведок [REDACTED] са фамилијом окривљеног Рајка Векића у комшинским односима пошто је стриц Рајка Векића, [REDACTED], први комшија, па је суд тако и оценио исказ сведокиње која је негирала да се о томе да су окривљени убили Хркића разговарала са [REDACTED], у покушају да на овај начин умањи кривичну одговорност окривљених и да се не замери комшијама.

ПРАВНА АНАЛИЗА УТВРЂЕНОГ ЧИЊЕНИЧНОГ СТАЊА

Примена блажег закона

Како су оптужени оглашени кривим да су предметно кривично дело извршили у децембру 1992. године, те како се на учиниоце кривичних дела примењује закон који је важио у време извршења дела, а одредбом чл. 4 ст. 2 Закона о изменама и допунама КЗ СРЈ (Сл. лист СРЈ 37/93 од 16.07.1993 године) одређено је да ће се, ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, применити закон који је блажи по учиниоца, то се поставило питање примене блажег закона.

Одредбом чл. 142 ст. 1 КЗ СФРЈ, који је важио у време извршења дела, било је прописано да ће се учинилац овог кривичног дела казнити затвором најмање 5 година или смртном казном.

Одредбама Закона о изменама и допунама КЗ СРЈ (Сл. лист СРЈ 37/93) од 16.07.1993. године за ово кривично дело прописана је казна затвора од најмање 5 година или затвор од 20 година.

Стога, имајући у виду да је од момента извршења предметног кривичног дела Кривични закон мењан у више наврата у погледу запређене казне, то се у конкретном случају има применити КЗ СРЈ из 1993. године, с обзиром да је овај закон најблажи по учиниоце, односно оптужене Неђељка Совиља и Рајка Векића, и то како у односу на закон

који је важио у време извршења дела (КЗ СФРЈ), тако и у односу на важећи закон у време пресуђења.

Статус заштићених лица

Током овог кривичног поступка суд је из изведених доказа, а пре свега исказа испитаних сведока, а нарочито ██████████ ██████████, несумњиво утврдио да је жртва овог кривичног дела била цивил, који се, у складу са одредбама IV Женевске конвенције из 1949 године, те Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), сматра лицем заштићеним у оружаном сукобу.

Овакав његов статус произилази из чињенице да је у питању лице која није било наоружано, нити је на било који начин узео учешће у непријатељствима. Овакво чињенично стање је потврђено исказима сведока из којих произилази да је оштећени Мехмед Хркић био цивил, да је током ратних сукоба живео у својој кући ██████████, у којем је живео са својом породицом, да је у слози живео са првим комшијама са којима се међусобно помогао пре и током рата, и да током критичног периода није узео учешћа у ратним сукобима.

Суд је утврдио да је оружани сукоб на подручју Босанског Петровца је био оквалификован као немеђународни оружани сукоб који је у конкретном случају представљао сукоб на територији једне државе и то БиХ, која је била међународно призната и у којој оружане снаге друге државе не учествују у војним операцијама. Немеђународни оружани сукоб је уређен домаћим и међународним правом који се односи на људска права, затим посебно и чл. 3 заједничким за све Женевске Конвенције из 1949.године, Допунским протоколом 2, другим посебним уговорним правилима која се односе на унутрашњи оружани сукоб и правила међународног обичајног права.

Примена одредаба кривичног законодавства и правила међународног права

Под ратним злочиним подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се крше правила међународног права и он представља тешке повреде норми међународног ратног и хуманитарног права, како уговорног, тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је пре свега Женевским конвенцијама од 12.08.1949 године и Допунским протоколима уз наведене конвенције из 1977 године.

Народна скупштине бивше ФНРЈ је 1950. године ратификовала све четири Женевске конвенције, чиме су одредбе ових конвенција и Допунски протоколи, постали саставни део домаћег законодавства.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, суд је на несумњив и поуздан начин закључио да се у радњама оптужених Неђељка Сивиља и Рајка Векића стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст. 1 КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Ово кривично дело врши онај "ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, који је имао за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи; напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво; да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплантације, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља људи; расељавање или пресељавање или присилно однародњавање или превођење на другу веру; присиљавање на проституцију или силовања; примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији; присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца, или ко изврши неко од наведених дела".

Према томе начин извршења дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 КЗ СРЈ састоји се у наређивању извршења забрањених радњи или у извршењу таквих радњи.

Да би се радило о кривичном делу ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, а не о неком другом кривичном делу против човечности и међународног права, неопходно је да је у време и месту извршења дела постојало стање рата, оружаног сукоба или окупације.

У смислу одредаба међународног права сматра се да оружани сукоб постоји када се прибегава оружаном сили или постоји оружаном насиље у

дужем трајању између органа власти и организованих наоружаних група или између таквих група у оквиру исте државе.

У конкретном случају у периоду које је обухваћено оптужницом водио се унутрашњи оружани сукоб унутар Републике БиХ која је тада била међународно призната држава односно субјекат међународног права. Оружани сукоб који је обухваћен оптужницом се водио између оружаних група Војске Републике Српске и Армије БиХ и то све у оквиру једине тада признате државе Републике Босне и Херцеговине.

Да је у време извршења предметног кривичног дела на подручју Босне и Херцеговине био у току оружани сукоб између осталог и између припадника српске и муслиманске стране, несумњиво је утврђена чињеница па самим тим и неспорна, при чему се као званични податак о почетку тог сукоба узима дан 20.06.1992. године када је Председништво Републике БиХ донело одлуку о проглашењу ратног стања, која је даном доношења ступила на снагу, који сукоб је трајао све до његовог завршетка 1995.године.

Предметни унутрашњи оружани сукоб, је био таквог обима и интензитета да се могу применити правила међународног права садржана из IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата, чији члан 3 који се односи на сукобе који немају међународни карактер, обавезује сваку од страна у сукобу да, у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од страна уговорница, примењује одредбе овог члана, као и правила Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), при чему је члан 3. заједнички за све четири Женевске конвенције и применљив на оружане сукобе уопште.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст. 1 КЗ СРЈ подразумева да је учинилац предузео барем једну од алтернативно прописаних радњи извршења, а које су уперене против добара заштићених одредбама међународног уговорног права, као и обичајног права, односно против живота, телесног интегритета оштећених, слободе, имовине и других основних права грађана. Осим тога, неопходно је и да се предузетим радњама крше правила међународног права. У конкретном случају, суд је утврдио да су оптужени кршили одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949 године (IV Женевска конвенција), и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949 године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08.06.1977 године (Протокол II).

Наиме, одредбама чл. 3 ст. 1 тач. 1 а) IV Женевске конвенције, прописано је да ће се у случају оружаног сукоба који нема карактер

међународног сукоба и који избије на територији једне од Високих страна уговорница, према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, рана, лишења слободе или из било којег другог узрока, поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком другом сличном мерилу, те да су, у том циљу, забрањени у свако доба и на сваком месту према горе наведеним лицима, између осталог, и следећи поступци:

а) повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убистава, осакаћења, свирепости и мучења

Одредбом чл. 4 ст. 1 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II од 08.06.1977. године), предвиђено је, између осталог, да сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани, те да ће та лица у свим приликама бити хумано третирана, без икакве дискриминације.

Ставом 2 истог члана, прописано је да, против лица поменутих у ставу 1, остају забрањена у свако доба и на сваком месту, између осталог и следећа дела:

а) насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство и окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који облик телесне казне

Одредбом чл. 13 став 1, 2 и 3 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II од 08.06.1977. године), прописано је да цивилно становништво и појединци цивили уживају општу заштиту од опасности које проистичу из војних операција

Основни принципи хуманог поступања према заштићеним лицима прожимају све инструменте међународног хуманитарног права, као што су Женевске конвенције и Допунске протоколе уз њих

У конкретном случају, несумњиво је утврђено да су оптужени Неђељко Совиљ и Рајко Векић као припадници Војске Републике Српске, према цивилу друге националности, који је према напред наведеним законским одредбама имао статус заштићеног лица, предузели радњу ближе описану у изреци пресуде, а која представља кршење правила

међународног хуманитарног и обичајног права, тако што су извршили убиство цивилног лица које радње су ближе описане у изреци пресуде. Радња извршења убиства цивилног лица које су оптужени предузели, садржи све елементе кршења норми међународног хуманитарног права. Наиме, у смислу одредаба међународног уговорног и обичајног права убиство представља умишљајно лишење живота оштећеног.

Оптужени су учествовали у радњи извршења, тако што су оптужени дана 21.12.1992.године у близина засеока Јазбине убили цивила Мехмеда Хркића, тако што су у шуми “Осоје“ сусрели цивиле [REDACTED] и Мехмеда Хркића, потом [REDACTED] наредили да настави ка својој кући, а Мехмеда Хркића задржали и недуго затим и убили. Оптужени су објективно посматрано заједнички извршили предметно кривично дело, а што се тиче субјективне стране – за постојање саизвршилаштва потребно је да је код оптужених постојала свест о заједничком деловању.

Веза између кривичног дела и оружаног сукоба

Суд је утврдио да постоји веза између радњи извршења које су оптужени извршили и оружаног сукоба који је у том периоду био на територији Босне и Херцеговине. Наиме, околности које су утврђене у току поступка да је на територији БиХ био унутрашњи оружани сукоб између припадника Армије Бих и Војске Републике Српске су довеле до околности из којих је проистекло извршење кривичног дела

Оптужени су били припадници Војске Републике Српске, у коју су приступили по започињању оружаног сукоба. Пре сукоба оптужени нису били војна лица нити су радили у војсци и полицији.

Наиме, током поступка је утврђено на основу исказа [REDACTED] да је непосредно пре критичног догађаја дошло до погибије великог броја припадника Војске Републике Српске, који су живели на подручју општине Босански Петровац и да је међу погинулима као припадник Војске Републике Српске био пријатељ и вршњак оптужених Шкорић Зоран.

Суд је током поновљеног поступка, а на основу материјалних доказа и то извода из матичне књиге умрлих федерације Босне и Херцеговине - Унско-санског кантона, који је издат 22.04.2016. године, број 0213-3135/16, општина Босански Петровац, редни број 1, за Бусије, утврдио да је смрт покојног Шкорић Зорана наступила дана 12.12.1992. године, у 15:00 сати, у месту Грмуша, дакле неколико дана пре убиства покојног Мехмеда Хркића. Овај доказ је у сагласности са горе изведеним

доказима као и са исказом сведока ██████████ који је појаснио на главном претресу да су оптужени били на сахрани погинулог Шкорић Зорана, њиховог саборца, да су били љути и да су како је то сведок изјавио „оптужени у тој ватри случајно ово урадили“, мислећи на убиство Мехмеда Хркића.

Имајући у виду овако дате исказе сведока, и изведене материјалне доказе, а посебно Извештај начелника општине Босански Петровац број 02-835-36/15 од 03.12.2015. године у којем се каже да је Шкорић Зоран био припадник ВП 7463 Петровац, заробљен 12.12.1992. године у реону Грабеж-Бихаћ и мртав размењен 20.12.1992. године, дакле један дан пре убиства покојног Мехмеда Хркића, то је суд нашао да је мотив оптужених несумњиво био везан за разлоге проистекле из последица и догађаја везаних за оружани сукоб.

Поред ових чињеница које се сигурно не би десиле у мирнодобско време, суд је ценио чињеницу да су оптужени у односу на оштећеног били друге националности, да је у том периоду у Босни и Херцеговини постојао сукоб како политичких тако и националних снага, што несумњиво доводи до чињенице да се предметна дела не би извршила да није било оружаног сукоба.

Облици учешћа у извршењу кривичног дела

Правном анализом утврђеног чињеничног стања, суд је нашао да су се у радњама оптужених Неђељка Совиља и Рајка Векића стекла сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст. 1 КЗ СРЈ, у саизвршилаштву, у вези чл. 22 КЗ СРЈ, те да су поступали као саизвршиоци када су извршавали једну од алтернативно прописаних радњи извршења, која је прописана законом за ово кривично дело

У току поступка несумњиво је утврђено да су оптужени Неђељко Совиљ и Рајко Векић учествовали у радњи извршења и са умишљајем извршили кривично дело.

Ценећи психички однос оптужених Неђељка Совиља и Рајка Векића према извршеном кривичном делу, суд налази да су они поступали са директним умишљајем. Оптужени су били свесни својих поступака приликом убиства Мехмеда Хркића, као и последица које су наступиле, па су хтели извршење дела, као и последице које су наступиле.

Урачунљивост оптужених Неђељка Совиља и Рајка Векића у време извршења дела, и у току поступка није доведена у питање, те суд

оцењујући њихов психички однос према делу налази да су оптужени били способни да схвате значај свога дела и да управљају својим поступцима.

Оптужени су кривично дело извршили у саизвршилаштву. Наиме одредбом чл. 22 КЗ СРЈ прописано је да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело, те да ће се у том случају сваки од њих казнити казном прописаном за то дело. У конкретном случају оптужени су заједнички учествовали у радњи извршења тако што су пуцали у правцу Мехмеда Хркића, од којих последица је на лицу места преминуо.

У конкретном случају је утврђено да су оптужени учествовали у радњи извршења убиства оштећеног Хркић Мехмеда, из чега произилази да постоји воља да кривично дело изврше заједнички, то јест да сваки од њих хоће дело као заједничко па према томе и као своје.

У конкретном случају, у погледу радњи извршења које оптуженима ставља на терет испуњени су како објективни, тако и субјективни услови за постојање саизвршилаштва, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању, односно да су дело схватили као своје.

За остварење обележја овог кривичног дела, није нужно да његови извршиоци знају да својим поступцима крше правила међународног права, јер повреда међународног права представља објективни услов кажњивости, па свест о томе да се ова правила крше није неопходна.

Како није било околности које би искључиле њихову кривичну одговорност суд је окривљене огласио кривим због извршења наведеног кривичног дела.

ОДЛУКА О КРИВИЧНОЈ САНКЦИЈИ

Одлучујући о врсти и висини кривичне санкције коју ће изрећи према оптуженима, те полазећи при томе од сврхе кривичних санкција прописане одредбом чл. 5 ст.2 КЗ СРЈ и сврхе кажњавања из чл. 33 КЗ СРЈ, суд је ценио све околности које су прописане одредбом чл. 38 и чл. 41 КЗ СРЈ, а које су од утицаја да казна буде већа или мања.

Суд је у односу на оптужене Неђељка Совиља и Рајка Векића од олакшавајућих околности ценио њихово држање пред судом, затим њихове личне и породичне прилике, односно чињеницу да су избегла и расељена лице са простора Босанске крајине, да су свој дом морали да

напусте у току непријатељске офанзиве 1995. године, у који се никад нису вратили и поред чињенице да су од надлежних у Босанском Петровцу тражили донацију за обнову порушених кућа коју нису добили, затим време које је протекло од извршења кривичног дела, чињеницу да су неосуђивани, да су лица која су се након рата интегрисала у друштво, да раде, издржавају себе и своје старе родитеље. Од отежавајућих околности, суд је ценио тежину извршеног кривичног дела и наступеле последице, па је суд оптуженима изрекао казну затвора у трајању од по 8 (осам) година, налазећи да је овако изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, проузрокованим последицама и степену кривичне одговорности.

Суд је одбио предлог браниоца да се у допуни доказног поступка поново тражи фотодокументација која је саставни део записника о увиђају сачињеног дана 21.12.1992. године поводом убиства Мехмеда Хркића, имајући у виду да је суд већ ову документацију тражио и да је Кантонално тужилаштво Унско-Санског кантона, Бихаћ послало допис број:Т010 КТРЗ 0003658 10 од 11.03.2015. године у којем је навело да и после детаљних провера нису успели да нађу наведену документацију нити су дошли до информација где би иста могла да се налази.

Суд је одбацио предлоге да се саслушају сведок [REDACTED], и сведок [REDACTED], а из разлога, прво што [REDACTED] није способан да сведочи, због старости и болести, а за сведока [REDACTED] суд нема довољно података о ком се лицу ради, због чега налази да је њихово саслушање сувишно, имајући у виду до сада саслушане сведоке који су довољно расветлили ову кривично правну ствар.

Суд је имао у виду наводе из решења Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине Кж1 По2 5/13 од 04.11.2013. године да се испита сведок [REDACTED], супруга сведока [REDACTED], али по наводима није поступио, јер након што је послао замолницу надлежном органу БиХ ради њеног испитивања, Министарство унутрашњих послова Унско-Санског Кантона, БиХ, је путем међународне правне помоћи доставило овом суду извод из матичне књиге рођених, извод из матичне књиге венчаних, као и службену белешку из које произилази да је провером утврђено да [REDACTED] није евидентирана у матичној књизи умрлих, али да је по изјави сведока [REDACTED], њеног супруга, а што је он потврдио и на главном претресу, његова супруга [REDACTED] преминула 1999. године, а сахрањена је у месту рођена у месту [REDACTED], на гробљу у [REDACTED].

Суд је отклонио предлог Заменика тужиоца за ратне злочине за достављање документације о распореду војних јединица на територији општине Босански Петровац, јер је у међувремену одустао од овог предлога.

ОДЛУКА О ТРОШКОВИМА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА И ИМОВИНСКО-ПРАВНОМ ЗАХТЕВУ

На основу члана 262 у вези члана 264 ЗКП-а, оптужени су обавезани да накнаде трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини суд одлучити накнадно посебним решењем.

Оштећена Тамка Хркић је на основу одредбе чл. 258 став 4 ЗКП-а ради остваривања имовинско-правног захтева упућена на парницу, с обзиром да подаци кривичног поступка нису пружили поуздан основ за одлучивање о њеном захтеву.

Суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале доказе који су изведени на главном претресу, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривичној правној ствари, па их није посебно образлагао.

Записничар
Мара Секешан

Председник већа-судија
Драган Мирковић

УПУТСТВО О ПРАВУ НА ЖАЛБУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба Апелационом суду у Београду, у року од 30 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, а преко овог суда.

Дна:

- 1. ТРЗ**
- 2. Оптужени Совиљ Неђељко**
- 3. Оптужени Рајко Векић**
- 4. Бранилац адв.Милан Камперилић**
- 5. Бранилац адв.Душан Јањићијевић**

С у д и ј а